DOI: 10.32844/2222-5374-2020-106-4-1.27**УДК: 343.13: 343.159.5****Торопчин С. О.,***аспірант Інституту права імені князя Володимира Великого
Міжрегіональної академії управління персоналом*

СПОСІБ ВЧИНЕННЯ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЯ) МАЙНА, ОДЕРЖАНОГО ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

Актуальність статті полягає в тому, що процеси, що відбуваються в суспільстві впродовж останніх десятиліть у зв'язку з переходом від жорсткої централізованої моделі управління до ринкових відносин, суттєво видозмінили економічну, соціальну та правову системи. Бурхливий розвиток зовнішньоекономічних зв'язків, валютного ринку, імплементація відповідних норм міжнародного права – усе це сприяє інтеграції України до світового економічного простору. Зазначені процеси водночас мають низку негативних наслідків, як-от: криміналізація суспільства, вчинення кримінальних правопорушень у сфері господарювання, зокрема, легалізації (відмивання) майна, одержаних злочинним шляхом. У статті встановлено, що такі дії характеризуються певним обманом, оскільки доходам, одержаним злочинним шляхом, надається видимість законного походження, а також реалізуються з урахуванням самої сфери господарської діяльності, конкретної ситуації відмивання, характеру доходів. Відмивання коштів – складний та досить тривалий процес, що включає в себе багато технологічних схем. Спосіб відображає сукупність дій (операцій) з підготовки, вчинення та приховування у їх динаміці та зв'язках з умовами навколишнього середовища. Основними способами вчинення такого злочину є: фінансові операції із переказу коштів за кордон («офшорні зони»); незаконна конвертація грошових коштів з використанням фіктивних підприємств (етапи конвертації – незаконні доходи розміщують у певні фінансові інструменти; здійснюють їх від'єднання від джерел походження шляхом використання різних схем фінансових операцій, спрямованих на маскування сліду цих доходів; надають вигляду законності злочинно одержаним доходам); відмивання коштів через здійснення фінансових операцій з цінними паперами (легалізація здійснюється на фондовому ринку, через предикатні кримінальні правопорушення, з використанням цінних паперів, їх емісію, торгівлю та країн-резидентів, нерезидентів або на території декількох країн); відмивання коштів через операції з об'єктами нерухомого майна (зловживання на ринку нерухомого майна); відмивання коштів у процесі приватизації державного майна (отримання можливості здійснювати контроль за якомога більшими частками статутних фондів, при мінімальних фінансових витратах на їх придбання, з використанням службового становища або перевищенням владних повноважень).

Ключові слова: спосіб вчинення; легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом; моніторинг фінансових операцій; розслідування, кримінальне провадження.

Актуальність теми. Процеси, що відбуваються в суспільстві впродовж останніх десятиліть у зв'язку з переходом від жорсткої централізованої моделі управління до ринкових відносин, суттєво видозмінили економічну, соціальну та правову системи. Бурхливий розвиток зовнішньоекономічних зв'язків, валютного ринку, імплементація відповідних норм міжнародного права – усе це сприяє інтеграції України до світового економічного простору. Зазначені процеси водночас мають низку негативних наслідків, як-от: криміналізація суспільства, вчинення кримінальних правопорушень у сфері господарювання, зокрема, легалізації (відмивання) майна, одержаних злочинним шляхом.

Спосіб вчинення злочинів у криміналістиці завжди був об'єктом детальної уваги вчених, оскільки він виступає своєрідним «ключем» до розкриття злочинів, відображає характерні риси діяльності особи, є визначальною ланкою в розробці окремих методик і в деяких випадках уможливорює розмежування окремих видів злочинів, нерідко ставить перед криміналістикою нові завдання тощо [1].

Установлення способу вчинення незаконного позбавлення волі або викрадення людини, створює передумови для з'ясування форми вини під час вирішення питання про притягнення особи до кримінальної відповідальності за відповідною статтею КК України.

Традиційно спосіб учинення злочину в криміналістичній літературі тлумачать як «образ дій злочинця, що виражається в певній, взаємозалежній системі операцій і прийомів підготовки, здійснення та приховування злочину» [2, с. 22]. Р. С. Белкін спосіб учинення злочину вважає системою дій з підготовки, учинення та приховування злочину, що детерміновані умовами зовнішнього середовища і психофізіологічними властивостями особистості, які можуть бути пов'язані з вибірковим використанням відповідних знарядь або засобів чи умов місця і часу та об'єднаних спільним злочинним умислом [3, с. 359]. У цьому контексті В. В. Лисенко стверджує, що спосіб учинення злочину є сукупністю мотивованих, цілеспрямованих і необхідних дій, обумовлених обстановкою та засобами вчинення злочину та виконуваних винуватим для досягнення поставлених завдань [4, с. 8].

Вивченню способу вчинення злочину у криміналістичній літературі приділяється велика увага. Так, М. В. Салтевський під способом вчинення злочину розуміє комплекс причинно і функціонально пов'язаних довільних (і частково мимовільних) цілеспрямованих дій злочинця [5, с. 421].

Як стверджує О. В. Халін, євроінтеграційні процеси суттєво вплинули на чинне українське законодавство, яке передбачає в разі вчинення легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, кримінальну відповідальність юридичних осіб як суб'єкта. Такий підхід є виправданим, оскільки практично для всіх механізмів легалізації доходів характерна участь фіктивних фірм (юридичних осіб, які мають ознаки фіктивності) [6, с. 8].

Підвищення ефективності протидії відмиванню незаконних доходів значною мірою пов'язане з необхідністю критичного врахування міжнародного досвіду та узагальненням практики роботи правоохоронних органів зарубіжних країн. Специфіка цього явища в нашій країні впливає на розроблення та прийняття відповідних законодавчих актів, визначає пріоритети у формуванні стратегії антилегалізаційної політики. Можна

виокремити такі тенденції, що характеризують сутність відмивання брудних коштів в Україні.

По-перше, щодо структури кримінальних доходів. За даними вітчизняних експертів, лише до 10 % сукупного обсягу вітчизняних злочинних прибутків походять від класичних злочинних способів: наркобізнесу, проституції та торгівлі зброєю, а здебільшого вони є продуктом тіньової економіки [7, с. 38].

Відмивання безпосередньо пов'язане з такими видами злочинів, як шахрайство та інші види розкрадань, фіктивне підприємництво, нецільове використання бюджетних коштів, ухилення від оподаткування, приховування валютної виручки. Найбільший ризик відмивання коштів зазнають такі галузі економіки: кредитно-фінансова сфера; сфера приватизації; ринок цінних паперів. Безсумнівним «лідером» у цьому переліку залишається сфера зовнішньоекономічної діяльності (торгівля високоліквідними товарами, корисними копалинами, сільськогосподарською продукцією тощо).

Практика демонструє, що відмивання коштів є завершальним етапом у технологіях злочинної діяльності організованих груп, тобто комплексу різних злочинів, пов'язаних єдиною метою одержання незаконних прибутків і надприбутків.

По-друге, іншою специфічною рисою є велика частка кримінального капіталу у структурі легальної економіки. Водночас злочинні капітали прагнуть вийти за межі країни та, легалізувавшись там, повернутись у певні види легального бізнесу. За даними експертів податкової служби України, за десять років з України було вивезено понад 40 млрд дол. США [8, с. 79].

По-третє, активне відмивання тіньових капіталів останніми роками спостерігається на ринку цінних паперів. Комерційні структури, які контролюються організованими злочинними угрупованнями, скуповують державну власність, насамперед, підприємства торгівлі і сфери обслуговування, намагаються заволодіти контрольним пакетом акцій підприємств, що приватизуються. З метою зниження продажної ціни об'єктів, які виставляються на аукціони, виключення можливої конкуренції злочинні структури використовують корумповані зв'язки або усувають конкурентів шляхом «рейдерських атак» та інших примусових засобів. Сьогодні широкого розповсюдження набули «напівлегальні», більш безпечні схеми, зокрема, з використанням окремих видів цінних паперів, передусім – простих векселів, авальованих (гарантованих до оплати) банками. За результатами перевірок Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку, лише 2020 рік на фондовому ринку виявлено понад 480 незаконних операцій, пов'язаних з відтоком капіталів за кордон на загальну суму, що перевищує 8,5 млрд грн. [9].

По-четверте, упровадження високих технологій у фінансову сферу й активна співпраця злочинців з фахівцями в галузі банківської справи ускладнює виявлення фактів відмивання брудних коштів та контроль за рухом по кримінальному ланцюгу легалізації капіталів з визначенням кінцевих пунктів, місць їх локалізації та реальних власників. Наслідком використання злочинцями банківської системи для відмивання коштів у

багатьох випадках є встановлення над нею контролю з боку організованих злочинних організацій.

Зокрема, у щорічній «Доповіді про типології відмивання коштів», підготовленій FATF, зазначається, що нові платіжні технології забезпечують злочинцям більш легкий переказ великих сум, пов'язаний зі збереженням анонімності операцій або з відсутністю будь-яких засобів, які б давали змогу зробити їх аудит [10; 11]. На думку експертів FATF, «електронні гроші (e-money)» здатні полегшити злочинцям приховання джерел незаконних доходів та їх безпечний переказ [12, с. 167].

Поглиблений аналіз світової практики боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів надав можливість FATF сформулювати низку «фундаментальних закономірностей», що визначають складність виявлення ознак цієї діяльності правоохоронними органами в окремих країнах:

- невизначеність меж відмивання брудних доходів та звичайної практики законних угод;
- незначний ступінь інституціонального та функціонального розподілу незаконної економічної діяльності та легальної економіки;
- невелика частка незаконних доходів у загальному обсязі фінансових потоків, що проходять конкретною установою;
- висока питома вага послуг порівняно із сектором виробництва товарів у ринковій економіці;
- висока частка дрібних фірм у структурі виробництва та розподілу;
- широка сфера застосування чеків, кредитних карт, векселів та інших безготівкових засобів платежу при здійсненні фінансових угод;
- високий рівень фінансової дерегуляції законних угод та ін.

У вітчизняній юридичній літературі існує багато точок зору на те, що собою являє відмивання доходів. Безперечним та спільним для міркувань, висловлених у різні часи, є те, що відмивання – це, передусім, спосіб (механізм) надання правомірності злочинно здобутим прибуткам та надприбуткам.

Вчені-криміналісти розуміють під легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, передусім: виведення «брудних» коштів зі сфери обігу тіньового капіталу з наданням видимості їх законного походження (Г. А. Матусовський) [13]; обумовлену об'єктивними та суб'єктивними чинниками, взаємопов'язану із середовищем і в ньому відображену систему дій суб'єкта (В. А. Журавель) [14]; типові схеми (типології), що полягають у здійсненні в певній послідовності «елементарних» фінансових і господарських операцій (В. В. Лисенко) [15]; складову технологій злочинного збагачення, тобто комплексів взаємопов'язаних злочинних дій, що поєднані в єдиний ланцюг злочинної поведінки, де легалізація є останньою ланкою (А. Ф. Волобуєв) [16].

Найбільш розповсюдженими предикатними кримінальними правопорушеннями, які приносять доходи, що в подальшому легалізуються, є: незаконна господарська і підприємницька діяльність (82 %); нецільове використання бюджетних коштів (53 %); незаконне відшкодування податку на додану вартість з державного бюджету (42 %); незаконний обіг підакцизних товарів (36 %); приховування валютної виручки (28 %); службові розкрадання (25 %).

Аналіз даних слідчої практики підтверджує, що застосування технологій легалізації злочинних доходів є складовою більшої схем фінансового шахрайства, логічним елементом технології злочинної діяльності. Одним з головних чинників існування комплексу злочинів як системи є наявність між злочинами такого зв'язку, що поєднує їх в єдиний ланцюг злочинної поведінки. Цей ланцюг характеризується наявністю основних (предикатних) і супутніх злочинів, які передують легалізації. Причому супутні злочини виступають формою, способом чи необхідною умовою вчинення перших [18, с. 173–176].

Узагальнення зарубіжної та вітчизняної слідчої і судової практики, вивчення юридичної та економічної літератури свідчить, що найчастіше реальні процеси на етапі легалізації злочинних доходів здійснюються у три етапи (стадії, фази): розміщення, розшарування та інтеграція. Водночас межі між цими фазами досить умовні, оскільки увесь процес відмивання здебільшого залежить від конкретної ситуації.

До найпоширеніших фінансових механізмів, що використовуються для уведення коштів, одержаних злочинним шляхом, у легальний обіг є такі:

- створення уяви про правомірність операцій шляхом використання мережі фіктивних фірм, підроблення документів та укладання удаваних угод;

- проведення обмінних операцій без використання банківських рахунків, які полягають у трансформації «брудних» коштів в інші види валют, цінні папери, дорогоцінні метали тощо;

- «змішування», тобто приєднання до законного прибутку закладів ігорного бізнесу, побутового обслуговування, спортивних та інших організацій певних сум «брудних» коштів;

- придбання контрольного пакету акцій підприємств-банкрутів та збиткових фірм з метою удавання злочинних прибутків за законну виручку;

- «структурінг», тобто розподіл незаконних доходів та більш дрібні суми, які зараховуються на єдиний рахунок;

- укладання фіктивних угод з консалтинговими фірмами на виконання різних консультацій, досліджень і прогнозів у сфері технічної та економічної діяльності;

- використання штучного банківського кредиту, коли зацікавлена у відмиванні доходів особа розміщує власні кошти на депозитному рахунку в банку з подальшою видачею кредиту під заставу відповідного депозитного сертифікату тощо.

Основні комплекси відмивання «брудних» коштів на фазі їх відриву від джерела походження можна умовно звести до трьох кримінальних схем.

Перша схема. Пов'язана з широким використанням фіктивних фірм, підставних осіб легальних, але підконтрольних криміналітету організацій, які виставляють для сплати фіктивні рахунки для переказу коштів. Зазвичай кошти перераховуються через мережу банків та офшорних компаній за кордоном.

Друга схема. Власник нелегітимних фінансових засобів набуває права на діюче підприємство, яке перебуває на межі банкрутства. Через деякий час придбані об'єкти знов продаються за більш високими цінами.

Третя схема розшарування «брудних» коштів ґрунтується на придбанні акцій, цінних паперів, багатоступінчастому обігу «відмитих» незаконних коштів через фондовий ринок.

Інтеграція – стадія процесу відмивання, безпосередньо спрямована на надання легітимного характеру доходам, одержаним незаконним шляхом. Для уведення злочинних капіталів у фінансовий обіг на території України з наданням їм легального статусу найчастіше застосовуються:

- механізми псевдоекспортних операцій (безтоварні операції, при документальному оформленні яких відсутній фактичний рух товарно-матеріальних цінностей та вивезення їх за межі митного кордону);

- операції з реалізації контрабандних, контрафактних та інших незаконно ввезених товарів (через укладання безтоварних угод з фіктивними підприємствами на території України);

- механізми псевдоінвестування та псевдокредитування (надходження коштів від фірм-нерезидентів як інвестицій або позичок для розвитку вітчизняних підприємств);

- використання процесів приватизації вітчизняних підприємств та придбання права власності на об'єкти нерухомості тощо.

Серед характерних способів відмивання коштів назовемо такі:

1. Незаконна конвертація грошових коштів з використанням фіктивних підприємств.

Про підпільні «конвертаційні» схеми громадянам відомо вже майже два десятки років. Будь-який «солідний» бізнесмен, як свідчать аналітики, щонайменше один раз у житті удавався до допомоги конвертаторів, оскільки основним їх завданням проголошувалась допомога бізнесу у прихованні доходів від оподаткування [17, с. 5].

Сьогодні широкого розповсюдження набули такі механізми конвертації з використанням банківських операцій:

- використання поточних (особистих) рахунків фізичних осіб з подальшим зняттям готівки через банківську касу;

- використання векселів та схем доміциляції за участю фіктивних підприємств;

- використання ощадних сертифікатів на пред'явника;

- використання механізму купівлі валюти із застосуванням валютних ощадних сертифікатів;

- використання механізму отримання валюти за допомогою чеків.

2. Використання ощадних сертифікатів на пред'явника.

Широко застосовується банківськими конвертаційними центрами. Підприємство отримує в банку ощадний сертифікат на пред'явника, емітованого цим банком, за безготівкові кошти та має можливість повернути його номінальну вартість готівкою шляхом його передачі підставній фізичній особі й подальшого погашення в касі банку. Отримані готівкові кошти переходять до тіньового обігу. Як правило, усі операції з придбання та погашення сертифікатів здійснюються безпосередньо в банківській установі без фактичного залучення посадових осіб фіктивних підприємств і підставних фізичних осіб. Організатори таких схем конвертації лише використовують реквізити й печатки фіктивних фірм, а також паспортні дані підставних осіб.

3. Використання векселів та схем доміциляції за участю фіктивних (буферних) підприємств.

Ідеться про використання можливості відкриття підприємством у банку спеціального накопичувального рахунку доміциляції. Між реально існуючим підприємством і банком укладається договір-доручення. Відповідно до цього договору, банк приймає до платежу й погашає векселя підприємства за рахунок коштів, унесених цим підприємством на рахунок у банківській установі. Підприємство-замовник послуг з конвертації передає власний вексель на адресу фіктивної фірми як боргове зобов'язання за нібито поставлені товарно-матеріальні цінності. Водночас воно перераховує суму, еквівалентну номіналу емітованого векселя, на рахунок доміциляції, відкритий у банку. Кінцевим етапом схеми є пред'явлення фіктивною фірмою векселя в банк та отримання грошових коштів на свій рахунок.

4. Використання механізму купівлі валюти із застосуванням валютних ощадних сертифікатів.

Центр, маючи мережу транзитних фірм, акумулює на них кошти реально існуючих підприємств і перераховує їх на рахунки фіктивних. Одночасно підприємства, що підконтрольні банківським установам, у цих самих банках здійснюють придбання валютних ощадних сертифікатів. Надалі сертифікати за допомогою торгівця цінними паперами реалізуються фіктивним підприємствам, які, у свою чергу, розраховуються за них акумульованими гривневими коштами. Отримані валютні ощадні сертифікати фіктивні підприємства пред'являють банку, який є їх емітентом, для отримання валюти. Ця валюта перераховується за кордон як передплата за товари або послуги, що фактично не поставляються або не надаються. У подальшому валюта неофіційно повертається в Україну у вигляді готівки або «осідає» на рахунках в офшорних банках.

Одна з типових схем незаконної конвертації за участю банківських установ полягає в такому. До складу організованого злочинного угруповання входять службові особи банку та двох фірм – фіктивної фірми «В» (конвертаційної) і фірми «А». Службові особи банку завчасно готують заяву від клієнта «В» про закриття його розрахункового рахунку. Це є підставою для зарахування на відповідний банківський рахунок «Х» усіх коштів, які надходять протягом операційного дня (нібито за договором поставки товарів, виконання робіт чи надання послуг від фірми «А» на адресу «В»).

У результаті цього протягом робочого дня банківської установи забезпечується умовна «відсутність» грошей на розрахунковому рахунку фіктивного підприємства «В», якщо існує загроза перевірки банку або блокування рахунків фіктивної фірми «В». Після закінчення роботи банку заява знищується, а гроші переводяться на розрахунковий рахунок підприємства «В», звідки їх направляють для конвертування в готівку. При цьому знищуються бухгалтерські документи про рух грошових коштів за рахунком «Х». Конвертаційні операції здійснюються після припинення роботи контролюючих підрозділів банку і до закінчення роботи Розрахункової палати Національного банку. Підставою проведення таких сумнівних операцій є фіктивний договір між підприємствами «А» і «В», платіжні та видаткові документи.

Загальна схема незаконної конвертації, пов'язана з одержанням готівки поза банківською системою, виглядає таким чином. Грошові кошти, здобуті злочинним шляхом, за безготівковим розрахунком перераховують на розрахунковий рахунок фіктивної фірми «А», задіяної у конвертаційному центрі. Надалі фіктивна фірма «А» проводить безтоварну операцію з фіктивною фірмою «Б», а саме: документальне оформлення (з використанням відповідних фінансово-господарських документів) «реалізації» безготівковим розрахунком певної продукції, виконання робіт (вантажно-розвантажних, ремонтних, будівельно-монтажних, шляхових, проектних та ін.) або надання послуг (інформаційно-довідкових, маркетингових, рекламних, експертних, транспортних тощо). Надалі частину коштів повертають фіктивній фірмі «А» у вигляді готівки, яка, у свою чергу, повертає готівку своїм «клієнтам» [9].

Висновки. Таким чином, основними способами вчинення такого злочину є: фінансові операції із переказу коштів за кордон («офшорні зони»); незаконна конвертація грошових коштів з використанням фіктивних підприємств (етапи конвертації – незаконні доходи розміщують у певні фінансові інструменти; здійснюють їх від'єднання від джерел походження шляхом використання різних схем фінансових операцій, спрямованих на маскування сліду цих доходів; надають вигляду законності злочинно одержаним доходам); відмивання коштів через здійснення фінансових операцій з цінними паперами (легалізація здійснюється на фондовому ринку, через предикатні кримінальні правопорушення, з використанням цінних паперів, їх емісію, торгівлю та країн-резидентів, нерезидентів або на території декількох країн); відмивання коштів через операції з об'єктами нерухомого майна (зловживання на ринку нерухомого майна); відмивання коштів у процесі приватизації державного майна (отримання можливості здійснювати контроль за якомога більшими частками статутних фондів, при мінімальних фінансових витратах на їх придбання, з використанням службового становища або перевищенням владних повноважень).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Халін О. В. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 244 с.
2. Колесниченко А. Н., Коновалова В. Е. Криминалистическая характеристика преступлений: учеб. пособ. Харьков: Юрид. ин-т, 1976. 93 с.
3. Белкин Р. С. Курс криминалистики: учеб. пособ. 3-е изд. Москва: ЮНИТА-ДАНА, Закон и право, 2001. 837 с.
4. Лысенко В. В. Расследование вымогательств : учеб. пособие. Харьков : Ун-т внутр. дел, 1996. 78 с.
5. Салтевський М. В. Криміналістика (у сучасному викладі): підручник. Київ: Кондор, 2005. 588 с.
6. Халін О. В. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом : автореф. дис...канд. юрид. наук: 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Запоріжжя, 2017. 20 с.
7. Білоус В. Т., Попович М. В. Організаційно-правове забезпечення боротьби з відмиванням доходів незаконного походження : монографія. К., 2001. 449 с.

8. Берзін П. С. Злочини у сфері господарської діяльності: методика обчислення матеріальної шкоди. К., 2005. 149 с.
9. Фінансові розслідування у сфері протидії легалізації злочинних доходів в Україні: метод. рек. / С.С. Чернявський, О.Є. Користін, В.А. Некрасов та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. 164 с.
10. Звіт про діяльність Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку за 2020 рік. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
11. Типологічні дослідження Державної служби фінансового моніторингу України за 2017 рік. К., 2018. 148 с.
12. Никифорчук В. Д. Електронні гроші у сфері фінансово-банківських злочинів: проблематика та визначення. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 2 (107). С. 158–171.
13. Матусовський Г. А. Особливості формування криміналістичної характеристики легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2004. Вип. 9. С. 99–100.
14. Журавель В. А. Розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом : наук.-практ. посіб. Х., 2005. 312 с.
15. Лисенко В. В. Легалізація (відмивання) грошових коштів та іншого майна, здобутих злочинним шляхом. Особливості початкового етапу розслідування. *Прокуратура. Людина. Держава*. 2005. № 2 (44). С. 62–70.
16. Волобуєв А. Ф. Розслідування і попередження розкрадань майна у сфері підприємництва: навч. посіб. / за ред. проф. О.М. Бандурки. Харків: Рубікон, 2000. 272 с.
17. Молчанова Т., Некрасов В., Корсун С. Противодействие отмыванию денег: украинско-российский опыт : монография. К., 2007. 237 с.
18. Мешков В.М., Попов В. Л. Оперативно-розыскная тактика и особенности легализации полученной информации в ходе предварительного следствия : учеб.-практ. пособ.. М., 1999. 224 с.

S. Toropchyn

METHOD OF LEGALIZATION (LAUNDERING) OF PROPERTY, OBTAINED BY CRIMINAL WAY

The relevance of the article is that the processes taking place in society in recent decades in connection with the transition from a rigid centralized model of governance to market relations, have significantly changed the economic, social and legal systems. The rapid development of foreign economic relations, the foreign exchange market, the implementation of relevant norms of international law – all this contributes to the integration of Ukraine into the world economic space. At the same time, these processes have a number of negative consequences, such as: criminalization of society, commission of criminal offenses in the field of management, in particular, legalization (laundering) of property obtained by criminal means. The article establishes that such actions are characterized by a certain deception, as the proceeds of crime are given the appearance of legal origin, and are implemented taking into account the sphere of economic activity, the specific situation of money laundering, the nature of income. Money laundering is a complex and rather long process that includes many technological schemes. The method reflects a set of actions (operations) to prepare,

commit and hide in their dynamics and relationships with environmental conditions. The main ways of committing such a crime are: financial transactions for the transfer of funds abroad («offshore zones»); illegal conversion of funds using fictitious enterprises (stages of conversion – illegal income is placed in certain financial instruments; they are separated from sources of origin by using various schemes of financial transactions aimed at masking the traces of these incomes; give legitimacy to criminally obtained income); money laundering through financial transactions with securities (legalization is carried out on the stock market, through predicate criminal offenses, using securities, their issue, trade and resident countries, non-residents or in several countries); money laundering through real estate transactions (abuse on the real estate market); money laundering in the process of privatization of state property (obtaining the opportunity to exercise control over as large shares of statutory funds as possible, with minimal financial costs for their acquisition, using official position or exceeding power).

Keywords: *method of commission, legalization (laundering) of property obtained by criminal means, monitoring of financial transactions, investigation, criminal proceedings.*